

**PROTOKOLL FOR MØTE I TEOLOGISK NEMD UNDER
MELLOMKIRKELIG RÅD FOR DEN NORSKE KIRKE
6.11.98, KIRKENS HUS, OSLO**

Til stede:

Fra TN: Turid Karlsen Seim, Oskar Skarsaune, Jan Ove Ulstein, Arve Brunvoll, Trond Bakkevig, Berit Lånke, Helge Kvanvig, Odd Magne Bakke

Fra sekretariatet: Førstekons. Stephanie Dietrich og sivilarbeider Jan Erik Brudeli.

Forfall: Thor Strandenæs, Ulla Schmidt, Heid Leganger-Krogstad, Odd Bondevik, Sigurd Osberg.

Referent: Stephanie Dietrich og Jan Erik Brudeli (Sak 14/98)

Turid Karlsen Seim åpnet med salme og bønn.
Innkalling, sakliste og dagsorden ble godkjent.

TN SAK 8/98: PROTOKOLL FRA MØTE I TN 17./18.APRIL

Vedtak: Protokollen godkjennes.

TN SAK 9/98: REFERATSAKER

a.) Protokoll MKR-møte 8.-9.sept.1998. Saksdokumenter fra møtet: Midtøstenstrategi for Mellomkirkelig Råd, Strategidokument for DnK 1999-2002.
"Felles påskefeiring" saksdokumenter.

I forhold til dokumentet "Midtøstenstrategi" ble det gjort oppmerksom på at ingen norsk misjonsorganisasjon arbeider i Eritrea. Dokumentet må rettes opp.

Vedtak: Referatsak a) tas til orientering.

- b.) Protokoll MKR/AU
- c.) Protokoll KISP
- d.) Protokoll NØM - forelå ikke ved møtet.
- e.) Styremøte for Norges Kristne Råd, 19.5.98 og 26.8.98
- f.) Rapport til NØM fra Kontaktgruppa med Islamsk Råd
- g.) "The Oslo Declaration on Freedom of Religion or Belief"

Vedtak: Referatsakene b.)-g.) tas til orientering.

h.) Protokoll fra Bispemøtet høsten 1998

Vedtak: Når det gjelder spørsmålet om "biskoppelig tilsyn" (BM 20/98a) er TN opptatt av den relevans dette har i forhold til Porvoofellesskapet, og forutsetter at BM in sin behandling av saken drøfter den med de økumeniske organer i Dnk som har ansvar for oppfølgingen av Porvoovtalen.

- i.) "Lån og utlån av kirken", Retningslinjer utarbeidet av Norges Kristne Råd
- j.) Aktuell informasjon om den økumeniske situasjonen i Sverige (brev fra erkebiskopen og pressemelding)
- k.) - Invitasjon til diakonatkonsultasjon 26./27.november
- "Anglo-nordic diaconal research projekt"
- l.) Agenda fra LWF Council meeting 8-17.juni 1998, exhibit 13, 19 og 8.
- m.) "Samisk teologi og kristendomsforståelse": Referat fra møte i ressursgruppen

Vedtak: Referatsakene i.)-m.) tas til orientering.

Referatsaker i forhold til oppfølging av Porvooavtalen

- n.) Informasjon fra Lambethkonferansen ("Selected resolutions" og div.info Porvoocommunity)
- o.) Luthersk utkast til revisjon av "Concordate of Agreement" (ELCA/ The Episcopal Church in Amerika)

Referatsaker i forhold til oppfølging av "Nådens Fellesskap"

- p.) Referat fra møte i Luthersk-methodistisk samtalegruppe 23.9.98

Referatsaker i forhold til DnKs relasjon til Leuenberger Kirchengemeinschaft

- q.) Protokoll fra samtale mellom Leuenberger Kirchengemeinschaft- Exekutivausschuss, og representanter for DnK, 22.5.98 (sakspapir til TN sak 12/98)
- r.) - "Gespräch des Exekutivausschusses der LKG mit der theologischen Kommission der Kirche von Norwegen während der 7.Sitzung des EA in Oslo, 22.5.1998, 17.00-19.30."
- Dokumentet: "Leuenberg - Meissen - Porvoo. Modelle kirchlicher Einheit aus der Sicht der Leuenberger Konkordie", Oslo, 23.Mai 1998.
- Pressemitteilung LKG om møtet i Oslo
(sakspapirer til TN sak 12/98)

Vedtak: Referatsakene n) -r.) tas til etterretning.

TN Sak 10/98: Rapporter

- a.) "Theologische Fachtagung zwischen den nordischen-evangelischen Kirchen und der vereinigten evangelisch-lutherischen Kirche Deutschlands zum Thema Bischofsamt-Einheitsmodell-Ekklesiologie, 15.-18.mai 1998, Helsinki, Finland.
Vedlegg: Communiqué, foredrag ved A.Aarflot: "Das Amt des Bischofs in den Nordischen Lutherischen Kirchen".
- b.) Vennskapskonferanse 4.-5.september 1998, Hamar.
- c.) Rapport fra møte i Porvoo contactgroup i Dublin, 10.-13.9.98. (muntlig orientering ved sekretæren).
- d.) Rapport fra møte i eksekutivkomiteen i Leuenberg kyrkjefelleskap (LK), Oslo, 22.-25.5.98, v/ Olav Fykse Tveit (sakspapir til TN sak 12/98)
- e.) Rapport fra feiringen av kirkefelleskap ELCA og reformerte kirker i USA v/A.Aarflot
- f.) Rapport fra seminar og besøk hos "Association of Lutheran Women Theologians in Latvia (ALWRL)", 25.-28.9.1998 v/ Astri Hauge og Kristine Værnes

Vedtak: Rapportene tas til orientering.

TN Sak 11/98: DnKs engasjement i det nordiske studieprosjektet "Ordinasjonens teologi og terminologi"

Saken ble lagt frem som en ekstrasak under "Eventuelt".

Sakspapirer:

- Beskrivelse av studieprosjektet, dokument fra Nordisk konsultasjon om ordinasjons/vigslingsliturgier, 16.-21.april 1998
- 2 foredrag fra den samme konferansen
- Svensk litteraturliste til prosjektet, satt sammen av Sven-Erik Brodd, Sune Fahlgren og Johan Dalman
- "Velsignelsesritualer", fortegnelse fra DKK i Norge

Bakgrunn: Prosjektet oppstod på privat initiativ fra noen enkeltpersoner som var interessert i tematikken. Nordiska Ekumeniska Rådet overtok etterhvert styringen av prosjektet. På Nordiska Ekumeniska Rådets årsmøte i Borgarnes 30.5.-2.6.97 besluttet representantskapet at NER beholder ansvaret for styringen av forskningsprosjektet på tross av en del kritiske stemmer, bl.a. fra Dnks hold.

Fra norsk side var spesielt Ola Tjørhom en aktiv pådriver for prosjektet. P.g.a. at hans flytting til Strasbourg tok han kontakt med flere personer i Norge som kunne være interessert i prosjektet. Foreløpig er Else Britt Nielsen (DKK), Bjørn Øyvind Fjeld (DNM), Åge Haavik (nemd for liturgi) og sekretæren i TN (Stephanie Dietrich) blitt forespurt om å delta i det norske studieprosjektet.

På grunn av en viss usikkerhet når det gjelder Mellømkirkelig Råds mulige engasjement i dette prosjektet ble det presentert for TN. Nemda har i denne arbeidsperioden gitt uttrykk for behovet for arbeidet med embetsteologiske spørsmål, men det ble drøftet om dette prosjektet er av en slik art at nemda vurderer det som det riktige forum for å arbeide med embetsteologiske spørsmål i Dnk.

Vedtak:

- 1. TN hilser prosjektet "Ordinasjonens teologi og terminologi" som et viktig norsk og nordisk prosjekt velkommen, men vil påpeke behovet for at de strukturelle forholdene avklares før prosjektet settes i gang: - Særlig må ansvarsforhold i forhold til prosjektet avklares, både når det gjelder deltakelse fra norsk side og når det gjelder rapportering. Før et eventuelt engasjement fra TNs side i prosjektet er det også nødvendig med en avklaring om hovedansvaret for prosjektet ligger i sekretariatet, hos TN eller eventuell i Norges Kristne Råd.*
- 2. Forholdet til Nordisk Ekumenisk Råd må avklares.*
- 3. TN er villig til, evt. i samarbeid med NKR, å være ansvarssted for prosjektet.*
- 4. Nemda ser deltakelsen i prosjektet som ønskelig og ser frem til videre rapportering og utveksling med gruppen.*

TN SAK 12/98: DNKs FORHOLD TIL LEUENBERGKONKORDIEN OG LEUENBERGER KIRCHENGEMEINSCHAFT

Saksordfører: Oskar Skarsaune

Samtalen i nemda var knyttet til tre områder:

1.) Planleggingen av en nordisk konsultasjon om forholdet til Leuenbergkonkordien og Leuenberg kirkefellesskapet tidlig i 1999 i Oslo der TN/MKR fungerer som vertskap. Et foreløpig program ble lagt frem på møtet.

Vedtak:

- 1. Nemda gir sin støtte til konsultasjonen og dens planlegging så langt.*
- 2. Nemda ønsker at TN skal være representert på konsultasjonen*
- 3. Nemda overlater til TN-AU å arbeide videre med programmet.*

2.) Rapportene fra møtet med Leuenberg eksekutivkomiteen mai 1998 ble drøftet, og nemnda fant dem informative og nyttige for sin vurdering av den videre prosess i forhold til Leuenberger Kirchengemeinschaft (LKG).

I nemndas samtale var mange momenter fremme, bl.a. ble det understreket at LKG ikke er en organisasjon med medlemskirker, men et fellesskap av signatarkirker og at dette må tydeliggjøres, også i en eventuell signatarforklaring. Det ble videre vektlagt at mangfoldet når det gjelder LKGs selvforståelse som kan være en fordel for de kirker som allerede er innenfor fellesskapet, samtidig skaper uklarhet og derfor ikke er uproblematisk for Dnk i en situasjon der man vurderer å slutte seg til fellesskapet gjennom å underskrive konkordien. Men det ble understreket at underskrivingen av konkordien fortsatt er ønskelig.

Vedtak: Rapportene fra møtet med ekssekutivkomiteen i Leuenberger Kirchengemeinschaft tas til etterretning.

3.) Det fremlagte forslag til signatarforklaring ble drøftet.

Vedtak:

- 1. TN fastholder som sin anbefaling at Den norske kirke underskriver Leuenbergkonkordien og foreslår at saken legges frem for Kirkemøtet 1999.*
- 2. Underskriften ledsages av et protokollat (signatarforklaring).*
- 3. Av hensyn til kontinuiteten, i saken ferdigstiller det nåværende TN/AU på grunnlag av nemndas kommentarer et forslag til signatarforklaring som siden følger protokollen fra dette møtet. Av hensyn til behandlingen i den norske kirkes organer bør signatarforklaringen i første omgang skrives på norsk.*
- 4. På grunnlag av samtalen i nemnda arbeides det videre mot et forslag til saksfremlegg for KM 1999 etter den mal som tilsvarende tidligere presentasjoner på Kirkemøter om økumeniske avtaler har hatt.*
- 5. TN behandler forslaget til saksfremlegg på sitt vårmøte slik at saken kan behandles av Mellomkirkelig Råd innenfor de nødvendige frister i forhold til Kirkemøtet 1999.*

TN SAK 13/98: FELLESEKTLÆRINGEN OM RETTFERDIGGJØRELSEN

Saksordfører: Jan Ove Ulstein

Saksordføreren redegjorde for den seneste utviklingen og påpekte at menneskesynet, syndsbegrepet og nådeforståelsen er de største hindringene på det nåværende tidspunkt. Usikkerheten om lærefordømmelsene er trukket tilbake er det som danner det største problemet ut fra et luthersk ståsted.

Samtalen i nemda dreide seg både om bakgrunnen for den problematiske utviklingen, og vanskelighetene med å finne en praktiserbar løsning nå. Videre ble det påpekt at det er viktig at prosessen og samtalen fortsetter og at de resultatene som er oppnådd ikke må neglisjeres.

Vedtak:

- *TN drøftet det offisielle katolske svaret og tar utviklingen i saken til etterretning.*
- *TN deler MKRs vurdering av at Dnk for øyeblikket ikke er part i saken annet enn indirekte gjennom LVF og bør stille seg avventende i påvente av de beslutninger og anbefalinger som måtte komme fra LVF.*

TN SAK 14/98: KV's GENERALFORSAMLING I HARARE DESEMBER 1998

Saksordfører: Trond Bakkevig

Som leder av den norske kirkes delegasjon til generalforsamlingen trakk saksordfører frem noen sakfelt som kunne være av særlig interesse for nemnda. Ved siden av oppsummeringen av CUV-prosessen, dreide samtalen seg særlig om spenningene i forhold til de ortodokse medlemskirkene, og eventuelle forskjeller dem imellom når det gjelder graden av deltakelse i Harare. Det ser tross alt ut til at deltakelsen fra disse kirkene blir relativt stor, med unntak av den russisk ortodokse kirke.

Når det gjelder "forum" tanken som skal drøftes i Harare ga nemda uttrykk for at forutsetningene må være at det ikke bare blir enda et nytt organ for økumenikk. Det bør være et mer uforpliktende forum hvor det blir lettere å få med seg ungdom og katolikker, et sted hvor en kan tenke organisasjon og økumenikk på en ny måte, og hvor entusiasme for det økumeniske arbeidet kan vokse og deltagelsen fra de forskjellige kirker er lik. Spørsmålet er om dette forum fører til en konfesjonalisering, når diskusjonen skal pågå mellom konfesjonene, og ikke mellom kirkene.

Vedtak:

- *Saken ble drøftet og nemnda imøteser referatene fra generalforsamlingen.*

TN SAK 15/98: OPPNEVNING AV NY TN

Saksordfører: Arve Brunvoll

Etter en samtale der hensynet både til bredde i representasjonen til faglig kompetanse og til kontinuitet veidde tungt, ble nemnda enig om et nominasjonsforslag. I forslaget er det tatt hensyn til fordeling mellom fakultetene, alder, kjønn og geografi. Det er også et ønske om å få inn en samisk representant i TN.

Vedtak:

1. TN vil forslå at følgende kandidater oppnevnes til TN i perioden 1999-2002

Fra den nåværende TN:

Arve Brunvoll

Jan-Ove Ulstein

Odd Magne Bakke (tidligere vara)

Som ny leder:

Jan-Olav Henriksen (MF)

Som medlemmer:

- Olav Fykse Tveit (MF)

- Kristin Stang Meløe (prest)

- Geir Hellemo (TF)

- Aud Tønnessen (TF)

- Gro Haaversen Barth (prest)

-som vara:

1.vara: Tore Johnsen (sokneprest Nord Hålogaland, samisk repr.)

2.vara: Elin Wedeger Irgens (Kirkens SOS Bodø)

3.vara: Arne Bakken (pilgrimsprest, Trondheim)

reserveliste (ikke prioritert)

- Ole Jakob Modalsli (sokneprest Langhus, bred kirkelig erfaring og bakgrunn)

- Ingeborg Kvammen

- Inger Anne Naterstad (studentprest, Oslo)

- Stig Lægdene (bymisjonsprest, Tromsø)

- Dag Nordbø (kap. domkrk. Kristiansand)

- Geir Sørebo (prost Lavik)

- Kjell Skartseterhagen (prest)

- Tor Halvor Hovland (1. aman. Høgskolen i Agder)

- Gunvor Lande (høgskolelekt. Høgsk. i Agder)

- Øyvind Norderval

- Leif Tore Mikkelsen

- Bård Meland (prest, krigsskolen)

- Tron og Erle Fagermoen

TN SAK 16/98: OPPSUMMERING AV TN-PERIODEN - ARVEN TIL DEN NYE TN

Saksordfører: Berit Lånke

Saken ble drøftet på bakgrunn av et notat fra sekretæren der de forskjellige arbeidsområdene ble skissert.

Følgende områder ble fremhevet som viktige arbeidsområder i den siste fireårsperioden:

- Det ble påpekt at mange saker som er blitt behandlet i TN i den siste fireårsperioden har ført til behandling på KM og har krevd en stor arbeidsinnsats.
- TN har vært ansvarlig for 3 konferanser: Våren 1995 en konferanse med Gerald West om kontekstuell teologi, våren 1998 en konsultasjon om inkluderende språk i samarbeid med komiteen for det Økumeniske tiåret, og høsten 1998 en konferanse om diakonatet, i samarbeid med nemd for diakoni.

Gode råd til den nye nemda:

- Det er viktig å skape et rom for en god og redelig dialog. Nemda opplevde dette som veldig fruktbart.

- Det ble påpekt at det er viktig at medlemmer fra fagnemdene får anledning til å delta ved konferanser og forsamlinger for å styrke motivasjonen, gi nærkontakt med det økumeniske livet, øke kompetansen innad i nemda og øke kvaliteten i representasjonen.

Strukturelle og organisatoriske betingelser for arbeidet:

- Forholdet til MKR trenger en ytterligere avklaring. (Prosessen rundt Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen ble trukket frem som et eksempel på en sak der den strukturelle behandlingen i Rådsstrukturen ikke fungerte tilfredsstillende.)

- Forholdet til NØM og fordelingen av ansvarsområder trenger en ytterligere avklaring.

- Nemdas funksjonsnivå er avhengig av en god kapasitet på sekretariatsnivå. Det ble påpekt at mangel på sekretariatskapasitet vanskeliggjorde nemdas arbeid i denne fireårsperioden, ikke minst for nemdas leder.

Behov for fremtidig oppfølging:

- Prosjektet om det flerkulturelle Norge som ble lagt på is i påvente av arbeidet i Stat-Kirke kommisjonen må følges opp. Nemda opplevde det som frustrerende at prosjektet ble liggende så lenge, så påbegynt - for å bli lagt på is igjen rett etterpå.

- Det er viktig at TN arbeider videre med implementeringen av de økumeniske avtalene Dnk har inngått. En av hovedutfordringene er at de økumeniske avtalene får prege kirkenes liv. Ikke minst i forhold til Porvooavtalen og "Nådens Fellesskap" er det viktig å følge opp og å arbeide mot at disse avtalene fører til en gjensidig berikelse i de involverte kirkenes liv.

- Fullføringen av arbeidet i forhold til Leuenberg er en viktig oppgave for den nye nemda.

- Den pågående dialogen med Misjonsforbundet og innspill i forhold til rapporten vil være et arbeidsområde for nemda.

- Nemda ønsker fortsatt å være en samarbeidspartner i forhold til pilgrimsprosjektet.

Viktige spørsmål fremover:

- Ekklesiologi

- Økumenisk hermeneutikk

(Dokumentene fra Faith and Order om ekklesiologi og hermeneutikk kan danne et godt utgangspunkt for det videre arbeid med disse spørsmålene. Bl. a. blir kirkene i Hermeneutikkstudien utfordret til lokalt å utarbeide "guidelines" for hermeneutikk.)

- Temaet "forsoning" (tverrfaglig, tverreligiøs)

- Kvinneteologispørsmål

- Liturgi som teologi, liturgisk teologi

- Det er viktig at det arbeides videre med forholdet mellom de bi- og multilaterale avtalene og kompatibilitetsspørsmålet.

Vedtak:

-På grunnlag av samtalen i møtet ber TN sekretariatet å utarbeide et fylldig referat som overleveres til det nye TN etter endelig behandling i nåværenede TN/AU.

TN SAK 17/98: DET ØKUMENISKE TI-ÅRET - "KIRKER I SOLIDARITET MED KVINNER

Saksordfører: Odd Magne Bakke

Tilbakeblikk: Når det gjelder nemdas arbeid i den siste fireårsperioden med henblikk på det økumeniske tiåret har TN engasjert seg i spørsmålet omkring "inkluderende språk". TN har dessuten vært opptatt av hvordan kvinnespørsmålet kunne få betydning for Porvooavtalen og mer generelt prøvd å ivareta andelen av kvinnelig representasjon.

Når det gjelder forslaget til en strategiplan til videreføring av arbeidet med kvinne- og likestillingsspørsmål, vil nemda kommentere følgende:

1. Formuleringen "Fremme kvinners fulle deltakelse i kirke- og samfunnsliv" må omformuleres og tydeliggjøres f.eks slik at det gjelder arbeid "for å få inn flere kvinner i ledende stillinger i kirke- og samfunnsliv" eller for å "styrke kvinners deltakelse".

Nemda vil dessuten nevne følgende målsetninger for det videre arbeidet:

- Det er ønskelig at kvinnespørsmål drøftes i et økumenisk perspektiv.
- Kvinneperspektivet må ikke først og fremst forbli et særmenne, men et emne som gjennomsyrrer hele teologien og det kirkelige arbeid.
- Når det gjelder det videre arbeid i forhold til inkluderende språk så ønsker nemnda at arbeidet med et inklusivt språk i forhold til Den norske kirkes gudstjenesteordninger videreføres i lys av den økumeniske læringsprosessen.
- Nemda foreslår et prosjekt der kvinners representasjon i Dnk, sammenlignet med andre kirker, undersøkes. Dette kan eventuelt skje i samarbeid med KIFO.
- Kvinneprestspørsmålet må videreføres som et økumenisk tema. Oppfølgingen av Porvooavtalen synliggjør at kvinners ordinasjon og ordinasjon gjennomført av kvinnelige biskoper er et uavklart tema i relasjon til noen av våre søsterkirker innen Porvoo-felleskapet. Også innenfor andre økumeniske relasjoner er kvinneprestspørsmålet et brennbart tema, f.eks. i forhold til den romersk-katolske kirke og de ortodokse kirkene.

Vedtak:

1. TN takker for arbeidet som har skjedd i forhold til det økumeniske tiåret "Kirker i solidaritet med kvinner."

2. TN ber sekretariatet om å oversende en kopi av protokollet til gruppen som arbeider med en strategiplan for feltet kvinne- og likestillingsspørsmål.

